

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Izhaja vsak petek.

Uredništvo
upravišтво
Kopitarjeva
ulica štev. 6.

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4.—
pololetna . . . " 2.—
četrletna . . . " 1.—
Posam. štev. . . " 0.10

Št. 21.

V Ljubljani, dne 22. aprila 1910.

Leto V.

Ljubljana, 22. aprila 1910.

Tržaški Slovenci so se zopet začeli gibati in veliko upanje je, da se med njimi kmalu postavi temelj za solidno ljudsko organizacijo, ki bo trajno obstala in tudi rasla. Naši tržaški somišljeniki so se ojunčili in premagali vso bojazen in malodušnost, ki je zelo razumljiva, ako se vpoštevajo izredno težavne razmere, v katerih živita v Trstu veren Slovenec in Slovenka. Zato nas timbolj veseli in navdaja z ne majhnimi upi za prihodnost, da so se katoliški slovenski elementi, ki si v velikem tržaškem mestu s težavo služijo svoj kruh, začeli združevati in čezdaljebolj uvidevati potrebo enotne organizacije na krščansko-demokratski podlagi.

Medtem pa, ko se tržaški katoliškomisleči ljudski sloji osredotočujejo, piše tisto glasilo, ki bi moralo stati tržaškemu krščanskemu ljudskemu preporodu na čelu, piše nesrečna »Zarja« dalje v svojem protiljudskem duhu. To pa zdaj ne gre več! Če hočejo tržaški katoliški Slovenci, ki pripadajo ljudskim slojem v pravem pomenu te besede, napredovati, se morajo brezpojojno otresti »Zarje«, ki ljudstvo tako strupeno sovraži.

»Zarja« vsak dan bolj propada, vsak dan bolj leze v krivoverstvo in, domišljajoč si, da brani katoliško Cerkev, jo čezdaljebolj izpodkopuje. Jasno in nedvoumno se da to dokazati zlasti iz njenega zadnjega članka, ki je v vseh slovenskih duhovniških in posvetnih krogih vzbudil naravnost ogorčenje.

Zadnja »Zarja« naravnost in doslovno trdi, da ljudstvo popolnoma nič v Cerkvi ne pomeni, in da vse dobro pride izključno le odzgoraj, odzdogaj pa, od ljudstva, da prihaja za krščanstvo vedno vse slabo in le slabo! Dobesedno tako!

Katoliški verski nauk izrečno pravi, da tudi v katoliškem ljudstvu na nek način in v gotovi meri prebiva Duh božji, Duh sveti, in v gotovi meri je to, kar veruje vse katoliško ljudstvo, merilo za to, je li ta ali oni nauk pravoveren ali ni. Sveti cerkveni očetje so se premnogokrat sklicevali na katoliško ljudstvo, kadar so krivovercem dokazovali, da njihov nauk ni pravi. Katoliška ljudska zavest je mogočen in veljaven činitelj v življenju katoliške Cerkve, to uči veronauk in uči zgodovina naše Cerkve. V prvotnih časih je katoliško ljudstvo volilo samo svoje škofo in duhovščino in posvetnjaki — celo ženske — so misijonirali in oznanjali Kristusov nauk po različnih krajih ter učili pogane resnice svete vere. Vse to se je seveda godilo z izrečnim privolenjem ali pa z vednostjo duhovščine, vendar pa nepobitno dokazuje, da je imelo katoliško ljudstvo tudi pri oznanjanju in razširjanju vere ter pri izbiranju tistih, ki imajo v Cerkvi pravo učno oblast, veliko veljavo.

Sveti Duh, ki tudi v katoliškem ljudstvu prebiva, je veljavo ljudstva glede na razvoj svete Cerkve v zgodovini večkrat očitno pokazal. Velikokrat, kadar je visoka duhovščina, parkrat celo papeži sami, pozabila na svoj sveti poklic, se udala posvetnemu življenju, zanemarjala sveto Cerkev in dajala vsemu katoliškemu svetu z nepravim življenjem veliko pohujšanje, je sveti Duh večkrat vzbudil katoliško ljudstvo, posvetnjake, da so katoliškega duha zopet oživel! Tisti človek, ki zapíše, da vse dobro v Cerkvi prihaja le od

zgoraj, ali ne pozna cerkvene zgodovine, ali pa ga je napuh popolnoma zaslepil. Ravno visoka duhovščina se je nemalokrat prevzela in že dr. Krek je svojčas na shodu katoliškega dijaštva poudaril, da je bilo vedno silno slabo za katoliško Cerkev, kadar so se prelati prevzeli, zanemarili svoj duhovniški poklic in začeli ljudstvu nemejeno gospodovati, namesto ga učiti in vzgajati. Ali je sveti Frančišek Asiški, ki je s svojim ubožnim življenjem in s svojo čistostjo dajal lep in vzpodbuden zgled za vse katoliško ljudstvo, medtem ko je ravno veliko visokih in tudi nizkih duhovniških krogov živelo potratno in nenravno, bil duhovnik? Ali je sveta Katarina Sijenska, ki je papeštvo silnega zla obvarovala, zakar ji je bil ves katoliški svet hvaležen, bila duhovnica, ali ni bila uboga redovnica brez najmanjše duhovniške oblasti, kar se razume samo po sebi? Ali ni med tistimi vzglednimi katoliškimi možmi, ki so za časa takozvane renesance svarili visoko duhovščino, naj uredi cerkvene razmere, da ne bi prišlo do poloma, bilo veliko posvetnjakov, veliko mož iz ljudstva? Znan je rek, ki je nastal v cerkvenih krogih, če se ne motimo, v srednjem veku: Ommne malum a clero, to se pravi: Vse zlo pride iz duhovščine. Iz duhovščine je prišlo veliko krivoverstev — koliko škofov je učilo krivoverske nauke!

Če pa je iz ljudstva samega prišlo velikokrat veliko blagra za katoliško Cerkev, iz duhovščine pa, in nemalokrat ravno iz visoke, veliko zla se zopet ne dá tajiti, da je prišlo iz ljudstva velikokrat veliko zla, iz duhovščine pa veliko blagra. Koliko socialnega in npravnega blagra so ustvarili cerkveni redovi, koliko svetnikov je sedelo na papeškem prestolu, koliko socialno in npravno za vse veke pomembnih sklepov so storili cerkveni zbori! To mora vsak, ki pravično misli, priznati. Zato pa kaže velik napuh, skrajno zagrizenost in naravnost krivoverskega duha, če »Zarja« katoliško ljudstvo tako v nič devlje! Ali bo »Zarja« svetemu Duhu predpisovala, kje naj veje? Koliko oblast ima duhovščina, kaj je učeča Cerkev, vse to mi čisto dobro vemo, vemo pa tudi, da sveti Duh in katoliška resnica tudi v katoliškem ljudstvu v gotovem zmislu počivata in da katoliško ljudstvo v katoliški Cerkvi tudi nekaj pomeni. Katoliška duhovščina se »Zarji« za njen kompliment, da vse dobro le iz duhovščine prihaja, lepo zahvaljuje, in »Zarja« naj ta kompliment obdrži zase, zakaj katoliška duhovščina vé, da v Cerkvi nemalokrat dobro prihaja tudi iz ljudstva, katoliška duhovščina pa v svoji ponižnosti more Boga le moliti, da bi iz nje res vedno le dobro prihajalo. Kar »Zarja« uči, to ni katolicizem, ampak ošabni prelaticizem, ki ni od Boga, ampak vodi od njega stran v posvetnost in pogubo.

Slovenski duhovnik se zaveda, da je služabnik ljudstva, kakor je velel sam Jezus Kristus, slovensko ljudstvo pa ve, da je duhovnik posredovalec med njim in Bogom, in ve, da je vsa učeča oblast v vodstvu Cerkve, v škofih in svetemu Očetu. Duhovniki vedo, da je katoliško ljudstvo Bogu ljub, da tudi njega Bog razsvetljuje in da iz ljudstva prihajajo plodovite, plemenite in mogočne misli tudi za rast in napredek svete Cerkve. Končno pa ve slovenska duhovščina tudi to, da bo le v tesni zvezi z ljudstvom mogla doseči ideale katoliškega gibanja, da bo versko misel mogla utrditi v ljudstvu le, če ga bo ljubila, upoštevala in

ga socialno povzdigovala. Kdor pa katoliško ljudstvo tako omalovažuje, da mu v katoliški Cerkvi odreka vsako veljavo, ta prav ne ljubi ne ljudstva, ne katoliške Cerkve, ne Jezusa Kristusa, in temeljnja zmota je učiti, da pride za katoliško stvar vse dobro le od zgoraj, ampak res je, da pride vse dobro od zgoraj in od zdogaj! In če se »Zarja« prav posebno na krščansko socialno gibanje sklicuje, ki ga je začel nepozabni Leon XIII., ji povemo, da tudi to ni popolnoma res, ampak da se je misel krščansko-socialnega gibanja porodila vprvič med plemenitimi in izobraženimi katoliškimi posvetnjaki in duhovniki in da je veliki Leon XIII. to misel sprejel ter jo s svojo avtoriteto razširil in poglobil.

Kar pa se tiče Trsta in Istre, bomo »Zarji« tudi povedali vbrk resnico. »Zarja« meni, da je bistvo vsega zla za Trst in Istro to, ker se je ljudstvo odtrgalo od učeče Cerkve. Zakaj se pa je, kaj? Brezdvomno je polovica krivde na tržaškem edinjaškem liberalizmu, ki je ljudstvo namenoma veri in duhovščini odtuževal, ampak drugo polovico krivde nosijo tisti, ki so bili poklicani, da se za ljudstvo zavzamejo in ga kot pastirji vzgajajo, pa so ga večkrat zanemarjali in imeli gluha ušesa za njegove težave in potrebe! Če bi bili vsi člani učeče Cerkve storili v Trstu in Istri svojo dolžnost, bi danes bilo ondotno ljudstvo med vsem slovenskim najbolj katoliško in Cerkvi udano, zakaj liberalizem »Edinosti« je bil — kar resnico priznamo — najbolj pohleven med vsemi in bila bi igrača ga v ljudstvu izpodkopati! Če bi se bilo v Istri nadaljevalo, kakor sta začela škof Dobrila in Glavina, bi bilo danes ondi ljudstvo katoliško od peta do glave. »Oče, budi volja tvoja!, ta krasna hrvaška molitvena knjiga, spisana od škofa Glavine, če se ne motimo, je še danes najljubša knjiga istrskega kmeta. Ko so pa nekateri visokopostavljeni prelati začeli v vero vlačiti nacionalno politiko, ko je škof Flapp n. pr. začel izpodrivati domačo duhovščino in začel nalašč vzgajati v semenišču v Gorici Furlane, katere je pošiljal med svojo hrvaško čredo, ki svojega pastirja ni razumela, on pa nje ne, ko se je hrvaški jezik začel izpodrivati — ne rečemo v Cerkvi, kjer ni imel pravice obstoja, kakor je določila Sveta Stolica, kateri moramo biti pokorni tudi v svojem srcu — ampak tudi v župnem uradu, v zakristiji in na koru, ko se je laški klerus očitno zvezal z gospodovalno iridentovsko in framaonsko laško stranko, da hrvaško ljudstvo potlači, ko je duhovnik, poklican, da ubogega kmeta dušno in socialno povzdigne, zoper kmeta sklenil zvezo z laško oderuško stranko, ko je laški klerus s prav malimi izjemami vprizoril protihrvaško gonjo v glasilu laške framaonske lože, v »Piccolu«, takrat je istrski kmet izgubil precej vere v svoje pastirje! Tembolj jo je izgubil, ko je videl, da se škof Flapp veliko menj briga za cerkvene razmere, za rast katoliške vere in probujo katoliške zavesti kakor za to, da hrvaško ljudstvo politično in kulturno izstrada s tem, da je zavezal rodoljubnemu kleru roke v narodnem in socialnem oziru! Cerkev v Istri so se človeku skoro nad glavo podirale, pajčevina je malodane tabernakle prepregla, npravna izkvarjenost je rasla med ljudstvom, kateheza je bila na najnižji stopnji, škof Flapp pa tega ni videl, ampak je celo svoji laški duhovščini prepovedal nastopiti zoper gospodujočo demoralizujočo liberalno stranko! Vzor duhovnika za škofa

Flappa je bil rajni don Busetto v Pulju, ki je z odprto glasovnico šel volit framasone zoper krščansko - socialne kandidate! In potem naj istrsko ljudstvo ne izgubi vere v versko in socialno oživljajočo moč tistih, ki bi morali po Kristusovih besedah biti luč sveta in sol zemlje! Kako si je to ljudstvo moglo misliti, da vse dobro pride le od zgoraj, ko je še nedavno videlo svojega škofa v Poreču pri pojedini z laškimi liberalci, ki so ga slavili kot izvrstnega Laha in zmernega katoličana? Na to odgovori, blebetava »Zarja!«, ali pa na to, kako je bil škof tisti, ki je najbolj nasprotoval Luegerju!

Kljub vsemu temu pa tudi istrsko katoliško ljudstvo ni izgubilo vere v Božjo pravičnost in ljubezen in tudi ne vere v katoliško Cerkev, ter s tem sijajno dokazuje, da Bog skrbi vedno za to, da vera ne trpi prevelike škode, tudi če ka duhovščine svoj pastirski poklic zanemari. Sveti Duh tudi ljudstva ne zapusti in včasih prav v njem vžge pogašajoči plamen krščanske zavesti. Zato pa, tržaški katoliški Slovenci, ki se pripravljate, da se združite za svoj socialni blagor na temelju, ki ga je postavil **ljudomili Izveščar**, pogumno po poti, ki ste jo zdaj ubrali! Neusmiljeno pa stran s tisto oviro, ki hoče v imenu čiste katoliške vere vsak napredek in rast te vere v ljudstvu že v kali zadušiti! Vrla tržaška duhovščina, skupaj z ljudstvom v blagor vaš, v blagor ljudstva, v blagor katoliške misli!

× × ×

Tam nekje v postavnih načrtih avstrijske državne zbornice je tudi nekaj določil, ki so namenjeni nižjemu ljudstvu, službojočemu osebju. Torej tudi nekaj za nas! Menda ne bo nič odveč, ako jih tudi me nekoliko natančneje pregledamo in premislimo, da bomo vedele, kakšno pravico imajo gospodarji do nas in kakšne dolžnosti se od nas zahtevajo. V drugi vrsti pa tudi lahko vidimo, kako postava za nas skrbi, kako pomanjkljiva so ta pravila saj ni čudno, ker jih taki skupaj spravljajo, ki nimajo nikaškega zmisla za poselski stan in kako brezbržno in površno se izpolnjujejo, kakor tudi, da vidimo, koliko si same od naše strani pomagati zamoremo, ko bi bile nekoliko boljše z njimi seznanjene.

Na novo popravljena in izboljšana postavna določba glede službene pogodbe (Dienstvertrag) iz leta 1909 § 156. pravi: Po delavski pogodbi je delavec dolžan storiti to, kar je obljubil storiti, in delodajalec dati obljubljeni plačilo. § 157. se glasi: »Wenn über Art und Umfang der Dienstleistung nichts ausdrücklich vereinbart ist, sind die den Umständen nach angemessenen Dienste zu leisten«, to je: Ako o načinu in obsegu dela ni nič natančno določenega, potem se delo vrši po razmerah. — Nadalje, v ravno isti knjigi na strani 142, kjer je § 157. izpopolnjen, se glasi: »Art und Umfang der Dienstleistung und des Entgelts werden in der Regel durch den Vertrag bestimmt«, način in obseg dela in plače se navadno po pogodbi določita. — Tukaj imamo nekaj pravice, katero nam postava sama nudi, in to pravico je treba dobro uporabiti. Torej dekleta, ki se pogajate za službe ali udinjujete, takrat se dobro pogovorite o načinu dela, ali za v kuhinjo, ali po sobah ali kaj drugega, in koliko ur obsega to delo, ali se dela tudi po noči. Noč je za počitek. Kar ste pri pogodbi obljubili, to morate pozneje izpolniti, več pa tudi gospa od vas zahtevati ne sme in ne more, tudi vaša dolžnost vas ne veže več storiti. Ako se pa pri pogodbi ne dogovorite natančno o načinu in obsegu dela, potem nimate nobene pravice več se pritoževati, da je preveč dela, ker kakor zgoraj omenjeni § 157. pravi, ako pri pogodbi »o načinu in obsegu dela ni nič natančno določenega, se delo vrši po razmerah«. Gospodar lahko ta paragraf popolno v svojo korist obrne in nihče mu nič ne more, ker če so razmere take, da je veliko dela, več poslov se pa nerado vzdržuje, mora vse eden storiti, če po dnevu časa manjka, pa še po noči.

Tudi radi plače se je treba pri pogodbi dobro pogovoriti. § 158. pravi, »ako ni bilo pri pogodbi dalje nič drugega določenega, še delo plača tako, kolikor je vredno«. To je pa le znano, da delo nekateri višje cenijo in boljše plačajo, drugi pa ravno isto delo omalovažujejo in slabše plačujejo, kakor jim že njihov žep ali pa njihova sebičnost ali pa radodarnost vелеva. Torej je na vsak način potrebno natančno se tudi o plači pogovo-

riti, posebno zdaj, ko se tolikokrat dogaja, da v začetku plačo obljubijo, koncem meseca pa doli zbijejo, če je katera tako pametna, da jim pusti veljati.

Da se glede pravočasnega plačevanja zaslužene plače in tudi drugih dosedanjih obrabljenih določb kaj boljšega ukrene, je že nujno potrebno. Glede plače so postavodajalci sami spregledali in so k spopolnjenju § 158. dostavili: »Die Vorschriften über die Zeit der Entrichtung des Entgeltes sollen dem Vertragsverhältnisse die ihm bisher mangelnde Bestimmtheit geben und dem Übelstande vorbeugen, daß der Dienstnehmer auf längere Frist hinaus genötigt werden könnte, das Entgelt zu kreditieren. Wenn nicht Vorauszahlung vereinbart oder üblich ist, soll Nachleistung stattfinden, u. zw. innerhalb gewisser Maximalfristen. Die Hinausschiebung der Lohnzahlung bringt den Dienstnehmer in eine gesteigerte Abhängigkeit, beeinträchtigt seine freie Bewegung und die bessere Verwertung seiner Dienste.« Predpisi o času, kedaj naj se plača izplačuje, imajo namen pogodbeno razmerje, ki je bilo do zdaj v tem oziru pomanjkljivo, izpopolniti in predvsem preprečiti zlo, da je moral odjemalec včasih za dolgo časa naprej svojo plačo upati. Če ni predplačevanje v navadi, naj se plača takoj potem, in sicer v določenem maksimalnem času. Odlašanje plačila povzroči namreč, da je delojemalec vedno bolj odvisen, ovira njegovo prosto gibanje in mu jemlje možnost, da svoje zmožnosti boljše uporabi.

Torej če postava sama izprevidi, da je temu res tako, zakaj ne uveljavi te postave kot zakon, za katerega mora vsak vedeti? Menda so bile tudi do sedaj vedno katere postave v Avstriji tudi za posle, pa do sedaj se še vedelo ni zanje. Saj država bi morala vendar skrbeti za vse svoje podanike, tako tudi za posle, in sicer, da imajo vsi in povsod enaka pravila in pravice. Temu nasprotno se pa vidi, da je imela država tudi za posle postave sestavljene in dobro spravljene, da posli zanje niso vedeli, le deželni zbori, ali kdo že, so imeli pravico, te postave po svoje prikrojiti, odobriti in izdati, tako da ima sedaj vsaka dežela svoj poseben poselski red, na katerega se itak nihče ne ozira.

Zeleti bi bilo, kadar se bo po teh popravah in načrtih sestavil nov poselski red, naj bi bil sestavljen kolikor mogoče za vse kraje enako. Saj vendar tudi posli precej potujejo iz enega kraja v drug kraj. Kdo se naj potem na njegova pravila ozira? In toliko bi se moral tudi preurediti, da bi imel vsak posel poselski red vedno pri rokah, morda ga rabi večkrat kot gospodar, in po čemu naj posel gospodarju pravila kupuje? Gospodarju zadostujejo le prvi trije listi, kjer je poslova oseba in domovina opisana. Če jih pa že ravno mora in hoče imeti, naj si jih pa sam preskrbi.

Ena od stroke.

× × ×

Z Dunaja se nam poroča:

Proračunski odsek je končal razpravo o najetju posojila 182 milijonov kron v pokritje raznih izdatkov. Pri tej razpravi se je pokazalo, kako zavoženo je naše državno gospodarstvo. Ker se do sedaj še niso dovolili novi davki, je hotela vlada zapostaviti najvažnejše postojanke v proračunu. Tako bi se bile črtale proračunjene vsote za ceste, vodovode in regulacije voda itd. Da se prepreči to, so Poljaki odločno nastopili proti finančnemu ministru v tej zadevi. V proračunskem odseku pa se je dalo dovoljenje, da se zviša posojilo na 140 milijonov kron, proti temu, da se ne zapostavijo najvažnejše nujno potrebne stvari. V dobrih treh letih se je država zadolžila z nad 700 milijoni kron.

V ponedeljek je zboroval odsek za starostno zavarovanje. Sprejeli so se prvi štirje paragrafi po nasvetu pododseka, s prav malo le formalno spremembo. Velika debata se je vnela pri § 3. zaradi meje glede obveznosti bolniškega zavarovanja. Sprejela se je vsota 3600 kron, kakor je nasvetoval pododsek. V razpravi je bilo zelo zanimivo to, kako so socialni demokratje nastopili proti organizaciji zdravnikov in proti zdravniškim zahtevam. Ljudje, ki jih je »sama organizacija«, zabavljajo proti organizacijam, ki bi znale delati socialnim demokratom sitnosti. Gotovo je, da so zdravniki pretiravali in da so s tem svojem ugledu škodili. Toda zabavljati strokovni organizaciji pa

vendar ni preveč socialnodemokratično. V zbornici je sedaj v razpravi službena pragmatika za uradnike in služabnike, seveda šele prvo branje.

V seji poslanske zbornice dne 19. t. m. je poslanec Gostinčar vložil sledeče interpelacije:

Interpelacija poslanca Gostinčarja in tovarišev na Nj. eksclenco g. ministra za javna dela:

V Idriji se nahaja nekaj starih bivših rudarjev, ki dobivajo provizijo po starih določilih. Provizija je tako nizka, da ob njej ne morejo živeti. Iz tega vzroka so dotičniki že velikokrat prosili za zvišanje provizije, toda dosedaj brez uspeha. Vsa tozadevna predstavljanja, prošnje in prizadevanja so bile odklonjene. S tem so ti ljudje, ki so žrtvovali vse svoje moči državi, prepuščeni revščini in uboštvi. S stališča človekoljublja bi bila dolžnost države, tem zvestim delavcem njih položaj izboljšati. To tem bolj, ker bi se za to rabila le mala vsota.

Podpisani vprašajo:

Ali hoče Nj. eksclenca tem stariim delavcem provizije zvišati in za leto 1910 postaviti v proračun primerno vsoto v ta namen?

Interpelacija poslanca Gostinčarja in tovarišev na Nj. eksclenco gospoda ministra za javna dela:

C. kr. cestarji prosijo že malo »večnost« za primerno ureditev njih službenih in plačilnih razmer v zmislu c. kr. državnih služabnikov. Sedanje razmere c. kr. cestarjev so nevzdržljive, ker s sedanjo plačo ne morejo shajati in zaradi tega trpe pomanjkanje. V državni zbornici so razne stranke z predlogi in drugimi sredstvi opozarjale, na kar se pa visoka c. kr. vlada ni odzvala.

Podpisani vprašajo:

Ali hoče Nj. eksclenca izvršiti ureditev službenih razmer c. kr. cestarjev?

Interpelacija poslanca Gostinčarja in tovarišev na Nj. eksclenco gospoda železniškega ministra:

Prožni delavci c. kr. državne proge Jesenice-Trst so imeli do 31. decembra 1909 dobroto proste vožnje v svrhu nakupovanja živil. On 1. januarja 1910 pa se jim je ta olajšava odvzela. Ako se pomisli, da so se cene živil za delavstvo neznosno zvišale, se mora to dejstvo smatrati kot občutljivo škodovanje železniških delavcev. V interesu železniške uprave bi se moral upoštevati princip največje olajšave v svrhu nabave življenjskih potrebščin za železničarje. Žalibog temu ni tako.

Z olajšavo vožnje v svrhu nakupovanja živil ne more imeti železniška uprava nobene škode, temveč le korist, ker bi videli uslužbenci v upravi njih dobrotnico.

Podpisani vprašajo:

Ali hoče Nj. eksclenca železniškim prožnim delavcem dovoliti zopet prosto vožnjo v svrhu nakupovanja živil.

Prometna zveza.

ZAHVALA.

Podpisani potrjuje, da je prejel od slavn. vodstva »Prometne zveze« 15 K kot podporo ter izreka slavnemu vodstvu »Prometne zveze« najiskrenejšo zahvalo.

S spoštovanjem

Ivan Greiner.

Ljubljana, 16. aprila 1910.

Naznanilo vsim članom »Prometne zveze«!

Članom »Prometne zveze« se daje na znanje, da je za mesec marc plačati 14 smrtnih slučajev po 5 vinarjev za sledeče umrle člane: 1. Maria Gruner, Leobersdorf. — 2. Wilhelmine Avancine, Wald. — 3. Janez Auffering, Leogang. — 4. Maria Staudinger, Wels. — 5. Josefa Kragler, Baden. — 6. Josefa Sleha, Linc. — 7. Ana Schimek, Linc. — 8. Anton Uman, Dunaj. — 9. Jurij Leiner, Söll. — 10. Josef Knittel, Št. Ilj. — 11. Eduard Benischke, Leosdorf. — 12. Maria Schuh, Tržič. — 13. Ana Grossnig, Oedenburg. — 14. Ivan Weinbier, Dunaj, II. — Torej skupno je plačati za 14 umrlih članov 70 vinarjev. — Ljubljana, dne 19. aprila 1910. Koleča, t. č. predsednik.

Z bohinijske proge. Ker naše rdečkarje tako boli, da vedno bruhajo na nas razne psovke zaradi »Prometne zveze« in lažejo čez naše člane, kolikor jim dopušča njihov dolgi jezik, naj izve širši svet, kaj je resnica in potem naj rdečkarje presodi. Pred par meseci se je ustanovila na Bohinjski Beli podružnica »Prometne zveze«, ki šteje danes

36 članov. Precej za tem sta se ustanovili 2 vplačilnici, prva v Boh. Bistrici, ki ima 15 članov in druga za Bled - Gorje in Dobravo, ki šteje 18 članov. Torej nas je v tem okrožju skupaj 69 članov »Prometne zveze«. Koliko pa je Vas? Vsak kdor zna pravilno šteti, Vas lahko našteje na prste ene roke! Opozarjamo tudi vse naše člane železničarje na agitacijske liste, katere trosijo okrog naši nasprotniki radi volitev za nezgode (Unfall). Za kandidate so postavili pristne socialne demokrate - Nemce. V tem agitacijskem listu stojijo črno na belem te besede: Nikar se ne ozirajte na narodnost in verske fraze! Ti ljudje imenujejo narodnost in sveto vero frazo! Kdor ima le kaj narodnega in verskega čuta v sebi, ne bo šel na lim tem brezvestnežem! Mi bomo volili vsi kot en mož kandidate, katere bomo mi slovenski železničarji postavili. Toliko za danes, vdrugič se pa pomenimo še kaj več!

Zidani most. V nedeljo, dne 10. aprila, je imela krajna skupina »Prometne zveze« Zidani most v Laškem trgu v »Narodnem domu« občni zbor. Načelnik otvori in pozdravi vse navzoče društvenike, ki so se v obilem številu skupaj zbrali, posebno pa državnega poslanca dr. Benkoviča. — Blagajničar predloži društveni letni in blagajniški račun, revizor presodi, da je bila blagajna popolnoma v redu. — Volitev odborikov za leto 1910 se je tako izvršila: Mrežar Franc, načelnik; Kos Ivan, namestnik; Majcen Jožef, zapisnikar; Golob Alojz, namestnik; Verhovc Ivan, blagajničar; Oberžan Jožef, namestnik; Medved Gašpar, revizor; Paučnik Anton, namestnik; za namestnike Anton Zupan in Lešnik Anton. — Na to da načelnik državnemu poslancu dr. Benkoviču besedo. Poslanec priporoča, kako veliko je vredna organizacija »Prometne zveze«, kako se je naj oklenemo in kako se moramo mi organizirati. Govornik pove tudi nekatere prilike o soc. demokratih in njih politiki v državnem zboru. Koliko časa se že potegujejo za starostno zavarovanje in še danes ni prišlo na dnevni red, ker oni veliko zahtevajo, ali ne dovolijo nič. In nato konča s tem, da je on pripravljen nam pomagati v vsaki sili in potrebi tako daleč, kolikor je v njegovi moči, da on vse za nas rad stori in žrtvuje. (Živio - klici.) Na to so bila od društvenikov razna vprašanja in prošnje stavljene, na katera da gospod poslanec vsem prav prijazna pojasnila. Nato se nobeden več k besedi ne oglasi in se načelnik vsem zahvali, da so se vtako obilnem številu odzvali vabilu in zaključijo občni zbor. — Računski pregled krajne skupine Zidani most, od 1. aprila do 31. marca 1910: D o h o d k i : Blagajniško stanje 31. marca 1909, 34 K 12 v; mesečno vplačevanje po 70 v, 264 K 60 v; mrtvaščina, po 5 v, 29 K 20 v; vpisovanje, po 40 v, 2 K; podpore iz Radeč in Loke, 14 K. Skupaj: 343 K 92 v. — I z d a t k i : Na vodstvo na Dunaj se je poslalo, 261 K 20 v; za pošto, 9 K 40 v; pisarniške potrebščine, 3 K 14 v; potovalni stroški, 3 K 36 v; delavski časopis, 4 K; podpora enemu udu, 5 K. Skupaj 286 K 60 v. Dohodki 343 K 92 v. Izdatki 286 K 60 v. Torej izkazuje blagajna še 57 K 32 v prebitka.

Med brati in sestrami.

Prenovljeno slovensko gospodarsko in izobraževalno društvo za Trnovo in Krasko priredi prihodnji četrtek, t. j. dne 28. t. m., ob 8. uri zvečer v Sokličevi gostilni Pred konjušnico v Trnovem skioptično predavanje o Napoleonu. Predaval bo dr. Jerše. Pred in po predavanju se bodo vpisovali udje. V pokritje stroškov bo vstopnina 10 v. V dvorani se med predavanjem ne bo točila pijača. Obenem se naznanja, da društvo otvori v kratkem knjižnico in čitalnico v društveni sobi pri »Repniku« v Trnovem, v kateri bo lepo število knjig in časopisov. Več prihodnjich.

Udeležnike skupščine v Zagrebu opozarjamo, da gre vlak zvečer točno ob pol 7. uri in ne ob 7. uri, kakor smo zadnjič poročali. Oni, ki še niso dobili vstopnice na skupščino, jo dobe na kolodvoru.

Idrija. Torej se res ni navadil ne brati ne pisati, dasi je študiral drugi razred ljudske šole, ravnatelj mokraškega konsuma Iv. Straus. To je tudi pokazal sam pri sledeči priliki: Dne 12. aprila prejme Leop. Lapajne, odbornik katoliške delavske družbe, od pismoše pismo, katero je bilo naslovljeno: Slavná kršćanska katoliška družba v Idriji. Ker je on navajen takih pomot pri naslovih,

odpre pismo ter vidi zopet na vrhu pisma naslov: Slavná kršćanska katoliška družba. Nižje podpisano društvo sklicuje na nedeljo, 17. t. m., v pivarni shod itd., končno pa piše: posebno pa se vabi še kršćansko katoliška stranka, ki igra glede občine posebno vlogo itd. Za socialistično društvo »Naprejek« Ivna Straus, t. č. načelnik. Ker pa Lapajnetu v Idriji ni znana ne taka družba ne taka stranka, pošlje pismo nazaj podpisane mu ter mu odpiše sledeče: Prejel od pismoše pismo ter tudi nazaj vrnem, ker ne vem kam oddati, kajti kolikor je meni znano, se do danes ne nahaja v Idriji ne kršćanska katoliška družba ne kršćanska katoliška stranka. — Takoj drugi dan se pripelje počasi Straus na biciklu mimo katoliške delavske družbe ter prav resno bere na tabli napis, takoj se obrne nazaj ter zopet bere, potem pa zamrmra aha, sedaj jo pa že imam: Katoliška delavska družba, in to z velikimi črkami, no, še slavno pristavi, potem bodo pa že sprejeli pismo. Mož se pripelje domov, sede za mizo ter misli na naslov, a ker so črke velike, mož pa majhen, jih je težko obdržati v glavi, malo premišluje, potem zopet zapiše: Slavno načelstvo kršćanske katoliške družbe v Idriji — ter odda na pošto. Zopet prejme Lapajne pismo ter ga ne sprejme, ga pošlje takoj nazaj k Strausu. V nedeljo, 17. t. m., pa stopi mogočno Straus na shodu na oder ter se pobaha, kakšno neumnost je napravil, ter prebere svoje vabilo ter Lapajnetovo pismo ter tudi tukaj javno pokaže, da ne zna brati, ker je v obeh pismih bral besedo delavska, kar pa v resnici nikjer ni bilo zapisano. Torej tak je tisti veleučeni ravnatelj mokraškega konsuma, zatorej so ga pa tudi tako veseli člani.

Sava. Uslužbenci rdečega konsuma bi se radi norčevali iz mimoidočih ljudi. Minuli teden so dejali v zaboj konjske fige ter ga položili na cesto, katerega mimoidoča ženska pobere ter nese v konzum rekoč: »Tu imate vaše fige, ki jih za reklamo polagate na cesto. Sveže so in duh imajo po mrhi. Pa če se ne izpremene v tržaške, bo še slab kšeft.« Dobro jo je pogodila.

Sava. Kdo bo še kaj verjel brezverskim liberalcem in socialnim demokratom? Pravijo, mi se ne bojimo ne Boga ne hudiča, ker to so si duhovni izmislili. A sami so pokazali, da se boje socialni demokratje hudiča, Sokoli pa Boga. Sodrug Br. se je pridušal in zaklinjal da naj ga hudič vzame, če ne bode na shod prišel. Ker pa ni bil vabljen na shod, so se mu tako pred hudičem jele hlače tresti, da je ves v skrbeh vjel priložnost, ter malo pokukal med zborovalce. Silno se je nato oddahnil, ker je bil menda tega mnenja, da ga ta dan še ne bo hudič vzel. Par delavcev Sokolov, je pa tak strah prešinil pred božjimi podobami, da sta jih v svojem stanovanju zagrnila v svesti si, da jih sedaj Bog ne vidi, ter bo lahko spat. — Vse kaže pri nas tako, da bode šnops le moral izginiti. Ko je v nedeljo gospod kaplan Kogelj pridigoval o alkoholu, so se šnopsarji jezili. Pa bodo le morali utihniti, ker menda sedaj tudi rdečkarji niso več za šnops. Goriški Tuma je imel v nedeljo to srečo, da je ustanavljal abstinenčni krožek, ni nam pa znano, koliko je imel poslušalcev. Ko smo mi svoj čas imeli predavanje o alkoholizmu, so jo rdeči sodrugi ven ubrali. Nam se dozdeva, če bo Tuma zoper šnops, ga bodo saviški sodrugi pognali nazaj na Goriško.

Javornik. Težko pričakovana pomlad je tukaj. V naši tovarni je pa podobno, kot da se bliža jesen. Delavci trumoma zapuščajo tovarno, ker ni dela. Gospodje pravijo, da se na Savi premalo železa izdelata, ter nam obetajo le po štiri delavne dni na teden. Zato pa ni čudno, če gredo delavci proč, saj bi še pri kmetu delali po šest dni. Tisti, ki smo priklenjeni pri tovarni, moramo ostati. Štiri dni bomo delali, da sebe in svoje sedem dni prehranimo. Že sedaj je mala plača, potem se pa še kdo dobi, ki pravi, da se delavcu dobro godi.

Jesenice. Vsi nam nasprotni listi so o našem zadnjem shodu malo počivkali. Zna ni uradnik moli »confiteor« v neki nemškutarski cunji, ter končuje z besedo Amen. Škoda, da nismo preje vedeli, da je tak klerikalec, ter da tako rad moli, bi ga bili lanskó leto priporočili za mežnarja v Rovte. Največje bedarije pa je prinesel »Gorenjec«. Naši liberalci so najbolj zabiti na svetu, ter zaradi tega pišejo v najbolj zabiti list. Ko mi delavci prosimo in protestiramo za večrazredno šolo, se dobi še kak odpadek nekdanje

liberalne komande na Jesenicah, ter piše v zabitega »Gorenjca«, da ni na Kranjskem osemrazrednih šol. S tem se tolažijo oni, ki so pred časom pri občinski seji glasovali zoper novo večrazredno šolo, ker so toliko zabiti, da ne vedo, da je takih šol več na Kranjskem. Pa ko bi tudi res nobene ne bilo nikjer, potrebna je na Jesenicah osemrazredna šola, ker tukaj imajo otroci čas hoditi do 14. leta v šolo, ker se preje ne sprejemajo v delo. Delavski otroci se tako v večini morajo učiti kakega rokodelstva, za kar jim je treba večje izobrazbe. A te ne privoščijo delavcu zabiti liberalci. Sram vas bo di, saj ste le liberalci vzrok, da na Jesenicah ni že večrazredne šole. Sedaj dobro vemo, da vas v tem oziru še ni pamet srečala, ker pišete take oslarije v zabitega »Gorenjca« Delavstvo pa zahteva osemrazredno slovensko šolo na Jesenicah.

Kam pa prihodnjo nedeljo 24. t. m. zvečer? V nedeljo zvečer bo v deželnem gledališču v Ljubljani znamenit dogodek. Dramatični odsek »Slovenske kršćansko-socialne zveze« »Ljudski oder« uprizori prekrasno izvirno narodno igro s petjem: »Stari Ilija«, katero je spisal bivši odlični voditelj slovenskega gledališča g. Ignacij Borštnik, ki je sedaj član hrvaškega narodnega gledališča v Zagrebu. **Pohitimo v nedeljo k tej znameniti uprizoritvi našega »Ljudskega odra« v dež. gledališče!** Vstopnice se že dobivajo v Šešarkovi trafiki, dobivale se bodo ondi tudi v nedeljo dopoldne, v nedeljo zvečer pa pri blagajnici deželnega gledališča. — Začetek predstave je v nedeljo ob 1/28 uri zvečer.

Ne pozabite, da je treba delati na vso moč za Vaše glasilo »Našo moč«. Čim več naročnikov, tem večji vpliv bo imelo Vaše glasilo.

Maček
je trpljenje hudo,

FLORIAN

pa napravi čudo!

Edini likér za slab želodec!

Ljudska kakovost	liter K 2.40.
Kabinetna kakovost	„ „ 4.80.
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.	

Postavno varovano.

A. ŽIBERT

• LJUBLJANA •

PREŠERNOVA ULICA

PRIPOROČA SVOJO VELIKO

ZALOGO ČEVLJEV

DOMAČEGA IZDELKA.

**Veliki nakup zniža ceno
Veliki promet
omogoči veliki nakup**

Vsled tega gledam edino na veliki promet in prodajam blago po najnižjih cenah. Ne visoke cene, ampak veliki promet je moj dobiček, ker se blago hitreje proda, stranka je zadovoljna ker sveže blago po ceni kupi. Pri nakupu manufakturne (gvaninega) blaga dobi se za moške ali ženske fino ali prosto blagovino se poslužiti tverde

R. Miklauc

Ljubljana, Stritarjeva (Špitalska) ulica 5, to je glavna trgovina. Podružnice tverde so: Pri Skofu, Pogačarjev trg (Sadni trg) v veliki mestni hiši Pri Miklavžu, Medena

ulica

V vseh teh trgovinah se bode prepirali v veliki zalogi blaga vseh vrst v nizkih cenah in prijazni postrežbi

Pazite natančno na imenovanje tverde!

Na deželo se pošiljajo vzorci pošnine prosto

Velika zaloga! Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin, pričetih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih cipk, vstavkov, svile, volne, bombaže i. t. d.

Velika izbira drobnega in modnega blaga: rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat i. t. d. Predtisk in vezanje monogramov ter drugih risb. - Primerna darila za godove in druge prilike -

Priporoča se z velespoštovanjem

FR. MERSOL, Ljubljana, Mestni trg 18.

Pozor slov. delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini

JANKO ČEŠNIK

(pri češniku)

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago za ženske in moška oblačila.

Postrežba poštna in zanesljiva.

Cene najnižje.

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo 6 dni!

Samo 6 dni!

HAVRE NEW-YORK

francoska prekmorska družba.

Veljavne vozne liste (šifkarte) za francosko linjo čez Havre, ter liste za povratek iz Amerike v domovino in brezplačna pojasnila, daje samo

ED. SMARDA

oblastveno potrjena potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18 v novi hiši »KMETSKA POSOJILNICA« nasproti gostilne pri »FIGOVCI«.

Gričar & Mejač

:: Ljubljana ::

Prešernova ulica št. 9

priporočata svojo največjo zalogo izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke

:: novosti ::

v konfekciji za dame

Lekarna „PRI KRONI“ Mr. Ph. BOHINCA

v Ljubljani, na vogalu Bleiweisove in Rimske ceste

priporoča sledeča zdravila:

Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 vin., 6 steklenic 1 krono.
Kaplje za želodec, izvrstno, krepi in slast do jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 vin., 6 steklenic 2 kroni.
Kaplje zoper želodčni krč, steklenica 50 vin., 6 steklenic 2 kroni 50 vin.
Kaplje proti zobobolu, steklenica 20 vin.
Mazilo zoper pege, lonček 1 K.
Obliž za kurja očesa, bradavice in trdo kožo, mala škatljica 50 vin., večja 1 K 20 vin.
Odvajalne kroglice, škatljica 80 vin.
Posipalni prašek, proti ognjivanju otrok in proti potenju nog, škatljica 50 vin., 6 škatljic 2 kroni 50 vin.
Protinski cvet, proti trganju po udih, steklenica 1 krono.
Ribeje olje, steklenica 1 krono.
Salicilni kolodij za odstranitev kurjih oči, bradavic in trde kože, steklenica 70 vin.
Tinktura za želodec, odvajalno, krepi in slast pospešujoče sredstvo, steklenica 20 vin., 6 steklenic 1 krono.
Tinktura za lase, steklenica 1 K.
Trpotčev sok, izvrstno priporoček proti kašlju stekl. 1 K.
Železnato vino, steklenica 2 kroni 60 vin., in 4 krono 80 vin.
Železnate kroglice, proti bledici (Bleichsucht) mala škatljica 70 vin., velika 1 krono 60 vin.

Matej Orehek :: Ljubljana

prodajalna v lastni hiši Kolodvorska ulica 26

Največja izbira raznovrstnega blaga kot: izgotovljenih oblek domačega izdelka, velika izbira klobukov in čepic, vseh velikosti obuvala, perila, ovratnic, kovečkov za izseljence, srebrnih ur in veržic in vseh galanterijskih predmetov priporočam

čudovito nizke cene!

50% prihranite

stroškov v gospodinjstvu na mleku, sladkorju in kavi; **kri, moč, zdravje** dosežete in ohranite, ako pijete

SLADIN

Kdor se hoče o tem prepričati, dobi vsak knjižico brezplačno

v lekarni Trnkóczy zraven rotovža v Ljubljani ali po pošti, vsak, kdor po njo piše.

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet v l. 1908 čez 72 milijonov K.

Lastna glavica kron 420.537-92

Stanje vlog čez 20 milijonov K.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta 8, pritličje v lastni hiši nasproti hotela »Union« za franč. cerkvijo

prejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure 4¹/₂ 0 brez kaknega odbitka, tako da prejme vložnik zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po 4¹/₂ 0 od vsakih 100 kron čistih 4⁵⁰/₁₀₀ na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštne-hranilnične položnice na razpolaganje.

Dr. Ivan Sušteršič, predsed. Josip Šiška, stolni kanonik, podpred. Odborniki: Anton Belec, posest., podj. in trg. v St. Vidu n. L. Fran Povše, vodja, graščak, drž. in dež. posl. Anton Kobi, posest. in trg. Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposest. v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, svetnik trg. in obrt. zbor. in hišni posest. v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posest. in blag. »Ljudske posojil.«, Ivan Pollak ml., tov. Karol Pollak, tov. in posestnik v Ljubljani. Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z om. por. Kongresni trg št. 19 sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure po 4³/₄ 0, to je: daje za 200 kron 9 kron 30 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., Kanonik A. Sušnik l. r., predsednik. podpredsednik.

Ivan Jax in sin v Ljubljani
Dunajska cesta št. 17

priporočata svojo bogato zalogo ::

voznih koles

Šivalni stroji za rodbino in obrt

